

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВННЯ
З ПРАВОЗНАВСТВА**

**для здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю
262 Правоохоронна діяльність на основі здобутого освітньо-
кваліфікаційного рівня «Бакалавр»
у 2022 році**

м. Хмельницький
2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Порядок складання фахового вступного випробування	3
2. Перелік тем, що виносяться для проведення фахового вступного випробування.....	3
3. Критерії оцінювання, структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників	6
4. Список літератури, що рекомендовано для підготовки	7

ВСТУП

На навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра можуть виступати абітурієнти, які отримали диплом за спеціальністю 081 Право, 281 Публічне управління та адміністрування, спорідненою спеціальністю або іншою спеціальністю, та продемонстрували достатній рівень знань з тем, перелік яких винесено для оцінювання підготовленості вступника до здобуття вищої освіти.

Метою проведення фахового вступного випробування з правознавства є встановлення теоретичних знань та практичних навичок абітурієнтів, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені/рівні бакалавра, з метою конкурсного відбору абітурієнтів на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності 262 Правоохоронна діяльність в межах ліцензованого обсягу.

1. Порядок складання фахового вступного випробування

Фахове вступне випробування складається у формі письмових відповідей на тестові завдання з тем, що формують базові фахові компетентності, які визначають рівень підготовленості абітурієнта у галузі правознавства. Фахове вступне випробування проводиться фаховою атестаційною комісією, головою якої призначається завідувач випускової кафедри або гарант освітньої програми на бакалаврському рівні. До складу комісії входять провідні викладачі випускової кафедри. Для проведення фахового вступного випробування кожному абітурієнту видається зошит, що містить 50 тестових завдань з тем, які наведені нижче. На проведення екзамену відводить 1 година. Критерії оцінювання наведено у розділі 3.

2. Перелік тем, що виносяться для проведення фахового вступного випробування

Фахове вступне випробування визначає рівень знань, вмінь та компетентностей у напрямку формування здатності:

- 1) демонструвати навички дослідження закономірностей виникнення розвитку і функціонування держави і права;
- 2) застосовувати основоположні ідеї та теорії для пояснення явищ державно-правової дійсності;
- 3) використовувати понятійно-категоріальний апарат юридичної науки для вирішення правових проблем;
- 4) знаходити різницю між різними видами правових відносин;
- 5) критично оцінювати правову систему.

Тема 1. Предмет теорії держави і права. Причини виникнення держави

Предмет теорії держави і права. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук. Теорія держави і права як навчальна дисципліна. Суспільство і держава. Влада і норми поведінки в первіснообщинному ладі. Причини

виникнення держави: а) економічна теорія; б) природно-правова (договірна) теорія; в) органічна теорія; г) теорія насильства; д) психологічна теорія.

Тема 2. Поняття та сутність держави

Основні ознаки держави. Держава і суверенітет. Сутність і призначення держави: а) держава як важливіший елемент політичної системи суспільства; б) держава і громадські організації. Соціальне призначення держави. Визначення поняття «держава». Різноманітність цих визначень в науці про державу.

Тема 3. Правова держава та її основні характеристики

Виникнення та розвиток ідеї правової держави. Основні юридичні ознаки правової держави. Правове забезпечення вільного розвитку особи. Взаємна відповідальність держави і особи. Теорія розподілу влад.

Тема 4. Типи і форми держави

Типологія держав: рабовласницький тип держави, феодальний, буржуазний, соціалістичний. Сучасна (постбуржуазна) держава. Перехідний тип держави. Основні форми держави (загальне поняття). Форма правління. Монархічні і республіканські форми правління. Форми державного устрою: унітарна держава, федерація, конфедерація. Їх характерні ознаки. Форми державного режиму. Демократичні і антидемократичні режими.

Тема 5. Механізм і функції держави

Поняття механізму держави. Представницькі органи державної влади. Місцеві органи державної влади. Представницькі органи в областях, містах, районах України (крім районів в містах), їх компетенція. Глава держави. Коло повноважень. Виконавчі органи державної влади. Кабінет Міністрів України. Місцеві органи державної виконавчої влади, їх компетенція. Місцеве самоврядування. Судові органи. Прокуратура.

Поняття функцій держави. Якими ознаками характеризуються державні функції. Внутрішні функції держави та їх класифікація. Соціальна функція держави. Основні засоби забезпечення соціальної функції держави, в тому числі в державі перехідного періоду. Зовнішні функції держави та їх види.

Тема 6. Поняття і сутність права. Право в системі соціальних норм

Основні ознаки права, його суспільне призначення. Вчення про походження і сутність права. Основні права людини. Теорія природного права. Історична, реалістична і соціологічна школи права. Теорія нормативізму. Психологічна і матеріалістична теорії права. Деякі загальні ознаки права, що впливають з названих наукових теорій і шкіл про походження і сутність права. Право, економіка, політика (відмінності і взаємозв'язок). Визначення поняття «право». Основні форми (джерела) права.

Поняття та види соціальних норм. Загальна характеристика норм права і норм моралі, норм громадських організацій, норм звичаїв, традицій, ритуалів. Соціально-технічні норми. Критерії розмежування норм права від норм моралі, інших соціальних норм. Форм суспільної свідомості. Правосвідомість: поняття, структура, роль у суспільному житті.

Тема 7. Принципи і функції права

Загальне поняття про принципи права. Зміст принципів рівноправності, соціальної справедливості, гуманізму, демократизму, принципів законності і відповідальності за вину. Загальне поняття про функції (роль) права в суспільному житті. Регулятивна і охоронна функції права: поняття, способи забезпечення.

Тема 8. Норми права та їх структура

Поняття норми права та її характерні ознаки. Структура (елементи) норми права. Поняття гіпотези, диспозиції і санкції. Способи викладення елементів правової норми в нормативно-правових актах. Види (класифікація) правових норм: за галузями права, за функціями, за характером встановлених норм правил поведінки, за сферою дії.

Тема 9. Нормативно-правові акти та їх систематизація

Поняття нормативно-правового акту, його особливості, відміна від інших джерел права. Поняття правотворчості. Види нормативно-правових актів. Критерії їх класифікації. Закон. Основні правові ознаки закону. Конституція як основний закон. Підзаконні нормативно-правові акти (укази Президента, постанови Кабінету Міністрів, відомчі і місцеві нормативно-правові акти). Систематизація нормативно-правових актів. Поняття, основні форми систематизації.

Тема 10. Тлумачення норм права та їх реалізація

Поняття та види тлумачення норм права. Граматичне тлумачення норм права. Систематичне тлумачення правових норм. Історико-політичне тлумачення норм права. Буквальне, обмежене і розширене тлумачення правових норм. Офіційне і судове тлумачення норм права. Доктринальне тлумачення правових норм.

Форми реалізації норм права: а) використання норм права; б) виконання норм права; в) дотримання норм права. Застосування норм права як особлива форма реалізації. Основні стадії процесу застосування норм права. Поняття колізії правових норм і шляхи вирішення протиріч. Акти застосування правових норм. Характерні ознаки цих актів. Процесуальні (процедурні) норми. Дія норм права (правових актів) в часі, просторі, по колу осіб. Прогалини в праві (поняття). Аналогія закону. Аналогія права.

Тема 11. Система права і система законодавства

Поняття і характерні ознаки системи права. Структурні елементи системи права. Поняття галузі права. Коротка характеристика деяких галузей права. Поняття інституту права. Предмет правового регулювання. Метод правового регулювання. Співвідношення системи права і системи законодавства.

Тема 12. Правові відносини (правовідносини)

Поняття і основні ознаки правових відносин (правовідносин). Структура правовідношення: суб'єкти, зміст, об'єкт. Поняття правоздатності і дієздатності, правосуб'єктності. Поняття правового статусу громадян, юридичних осіб. Характерні ознаки правового статусу. Юридичні факти. Суб'єктивне право і юридичний обов'язок. Передумови виникнення правовідносин.

Тема 13. Механізм і ефективність правового регулювання суспільних відносин. Правова поведінка

Поняття механізму правового регулювання суспільних відносин. Структурні елементи правового регулювання. Поняття ефективності правових норм.

Правомірна поведінка і правопорядок. Поняття і причини правопорушень. Види правопорушень. Структура правопорушення.

Тема 14. Юридична відповідальність

Поняття і функції юридичної відповідальності. Підстави та принципи юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Склад правопорушення.

Тема 15. Законність як стан суспільного життя у правовій державі

Поняття законності. Законність і природне право. Законність і доцільність. Основні принципи законності. Нові погляди на закон, право і державу в сучасній юридичній літературі. Заходи забезпечення законності.

3. Критерії оцінювання, структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників

Фахове вступне випробування оцінюються до 200 балів. За кожен вірну відповідь на тестові запитання абітурієнт отримує 4 бали. Зміст відповідей оцінюється фаховою атестаційною комісією. Рішення про складання фахового вступного випробування приймається на засіданні фахової атестаційної комісії на підставі суми балів, що отримані абітурієнтом, за відповіді на тестові завдання згідно із шкалою (табл. 1).

Таблиця 1 – Шкала оцінювання відповідей для фахового вступного випробування

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
200 – 180	відмінно	A
151 – 179	добре	B
101 – 150		C
71 – 100	задовільно	D
41 – 70		E
0 – 40	незадовільно	

4. Список літератури, що рекомендовано для підготовки

1. Актуальні проблеми теорії держави та права. Частина 1. Актуальні проблеми теорії держави: навч. посібник С. М. Тимченко, С. К. Бостан, С. М. Легуша та ін. К.: КНТ, 2008. 402 с.
2. Актуальні проблеми теорії держави та права: навч. посібник С. В. Білозорьов, Е. О. Гіда, А. М. Завальний та ін. К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2010. 397 с.
3. Алексеев С. С. Общая теория права: учебник 2-е изд., перераб. и доп. С. С. Алексеев. М.: Проспект, 2009. 453 с.
4. Ведерніков Ю. А. Теорія держави і права. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 243 с.
5. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи. за ред. Ю. С. Шемшученка. К.: Ін-ут держави і права ім. В. Корецького НАН України, 2001. 276 с.
6. Загальна теорія держави і права /за ред. М. В. Цвіка. Харків: Право, 2002. 245 с.
7. Дробязко С. Г. Общая теория права: учебное пособие для вузов Минск, 2007. 450 с.
8. Кельман М. С. Загальна теорія права (зі схемами, тестами). К.: Кондор, 2002. 236 с.
9. Комаров С. А. Общая теория государства и права. СПб.: Питер, 2004. 294 с.
10. Котюк В. О. Загальна теорія держави і права: навч. посібник К.: Атіка, 2005. 323 с.
11. Кравчук М. В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти): навч. посібник. 2-ге вид. К.: ВД Професіонал, 2004. 325 с.
12. Серета Г. П. Проблеми теорії держави і права: навч. посібник Г. П. Серета. К.: КНТ, 2009. 411 с.
13. Теорія держави і права для підготовки до іспиту: навч. посібник за ред. В. С. Шилінгова. К.: КНТ, 2008. 377 с.
14. Теорія держави і права: підручник за ред. С. Л. Лисенкова. К.: Юрінком Інтер, 2005. 409 с.
15. Хропанюк В. Н. Теория государства и права: учебник для вузов

В. Н. Хропанюк. М.: Интерстиль, 2008. 398 с.

16. Червонюк В. И. Теория государства и права: учебник
В. И. Червонюк. М.: ИНФРА-М, 2009. 455 с.

17. Черданцев А. Ф. Теория государства и права: учебник для вузов
М., 2002. 377 с.

Затверджено рішенням кафедри теорії
та історії держави і права

19 березня 2022 року, протокол №7